

A FURMINT SZŐLŐFAJTA GAZDASÁGI JELENTŐSÉGE MAGYARORSZÁGON

THE ECONOMIC IMPORTANCE OF THE FURMINT GRAPE VARIETY IN HUNGARY

Szilágyi László¹

¹Gazdálkodástudományi Intézet, Gazdaságtudományi Kar, Debreceni Egyetem, Magyarország

---

Kulcsszavak:

furmint,
szőlő,
magyar bor,
gazdaság

Keywords:

furmint,
grape variety,
Hungarian wine,
economy

Összefoglalás

A furmint szőlőfajta a magyar szőlőművelési örökség egyik meghatározó eleme, kulturális gazdagságot és gazdasági potenciált egyaránt megtestesít. Ez az átfogó, leíró jellegű elemzés a furmint magyarországi borászatban betöltött gazdasági jelentőségének több dimenzióját tárja fel. A furmint termesztésének történeti gyökereiből kiindulva a tanulmány áttekinti a fajta egyedi szőlészeti–borászati jellemzőit, valamint azt, hogy milyen szerepet tölt be a hazai borkészítési stílusok sokféleségében. A kutatás elsősorban szekunder, statisztikai és szakirodalmi forrásokra támaszkodó, deskriptív elemzés. A Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) nyilvánosan elérhető adatai, a tokaji borvidékre és a furmintra fókuszáló szőlészeti, borászati és gazdaságtani munkák, valamint a borturizmushoz és a családi vállalkozásokhoz kapcsolódó tanulmányok együttesen rajzolják ki a fajta gazdasági szerepének fő körvonalait. A tanulmány áttekinti a furmint történeti–örökségi jelentőségét, termőterületi és piaci pozícióját, a borturizmushoz és vidékfejlesztéshez kapcsolódó hatásait, valamint a fenntarthatósági és technológiai kihívásokat. A cikk kritikusan elemzi azokat a kockázatokat (klíma, betegségek, fenolos összetétel, piaci edukációs igény), amelyek a fajta termesztését és piaci pozicionálását befolyásolják, és azonosítja azokat a lehetséges kitorrésési pontokat, amelyek a termelők számára gazdasági előnyt jelenthetnek. Összefoglalva, a kutatás a furmintról meglévő ismeretek szintetizálása mellett új szempontokat kínál a fajta hazai gazdasági jelentőségének értelmezéséhez és a további empirikus vizsgálatok megalapozásához.

Abstract

The Furmint grape variety is one of the defining elements of Hungarian viticultural heritage, embodying both cultural richness and economic potential. This comprehensive, descriptive analysis explores the multiple dimensions of Furmint's economic importance in the Hungarian wine industry. Starting from the historical roots of Furmint cultivation, the study discusses the variety's unique characteristics and its ability to produce some of the most complex wines in the world. By analysing its viticultural background and winemaking potential, the paper highlights Furmint's prominent role within the Hungarian wine sector. While most of the existing literature examines the variety mainly from an ampelographical or viticultural perspective, this article places Furmint in a broader economic and varietal context, points out its distinctive features and identifies gaps in previous research that this analysis aims to address and use as a basis for future studies. The article also critically examines the challenges faced by Furmint producers and identifies breakthrough

opportunities linked to the use of the variety. In summary, the research not only synthesises existing knowledge on Furmint, but also offers new insights into its economic relevance in Hungary.

1. Bevezetés

Hazánkban a 2025 évi statisztikai adatok szerint 53 522,6 hektár területen termeltek borszőlőt, amelyből a furmint fajtát 3 140,1 hektáron részesítik előnyben. Így a termesztési felület több mint 6,1 %-án a vizsgált fajta található (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa, 2025). Ez a nagyságrend nemzetközi viszonylatban ugyan nem tekinthető kifejezetten nagy területnek, de autokton, Magyarországhoz erősen kötődő fajtaként a furmint gazdasági hatása kiemelkedő.

A furmint szőlőfajta a jelenleg engedélyezett magyarországi 139 szőlőfajta egyike. Országos viszonylatban a legjelentősebb borvidék Tokaj, ahol összesen 2963,0 hektáron termelik. A Tokajban termő szőlő mintegy 60%-a furmint.

A furmint borvidékenkénti megoszlását, és egyúttal a többéves összehasonlító elemzésre alkalmas struktúrát az alábbi táblázat foglalja össze.

1. táblázat: A Hegyközségek Nemzeti Tanácsa – Statisztikák, furmint fajta termőterülete Magyarországon (2025)

	Borvidék	Furmint szőlőfajta területe (ha)
	Magyarország összesen	3485,623
1	Badacsonyi Borvidék	0
2	Balatonboglári Borvidék	8,3058
3	Balatonfelvidéki Borvidék	10,752
4	Balatonfüred-Csopaki Borvidék	29,9662
5	Bükkői Borvidék	2,3147
6	Csongrádi Borvidék	0
7	Egri Borvidék	11,6216
8	Etyek-Budai Borvidék	0,6662
9	Hajós-Bajai Borvidék	0,5597
10	Kunsági Borvidék	1,25
11	Mátrai Borvidék	5,296
12	Móri Borvidék	0,05
13	Nagy-Somlói Borvidék	73,646
14	Neszmélyi Borvidék	1,7588
15	Pannonhalmi Borvidék	1,5259
16	Pécsi Borvidék	2,3767
17	Soproni Borvidék	7,1921
18	Szekszárdi Borvidék	0
19	Tokaji Borvidék	3 320,34
20	Tolnai Borvidék	0
21	Villányi Borvidék	0,588
22	Zalai Borvidék	7,4133

Az 1. táblázatból jól látható, hogy a furmint termőterületének túlnyomó része a Tokaji borvidéken koncentrálódik, míg más borvidékeken jellemzően kisebb, sok esetben néhány hektárnál is kisebb területen van jelen. Gazdasági szempontból ez erős régiós specializációra utal: a fajta országos szerepe alapvetően Tokajhoz kötődik, ugyanakkor több kisebb borvidéken

is megjelenik, ami a diverzifikáció és a terroir-alapú borkészítés szempontjából fontos. A többéves idősorok bevonása lehetővé tenné annak bemutatását, hogy e koncentráció időben erősödik-e, vagy inkább stabil, esetleg átrendeződő képet mutat.

Nemzetközi összehasonlításban a furmint termőterülete mérsékelt nagyságúnak tekinthető, ugyanakkor a fajta autokton jellege, történeti beágyazottsága és minőségi potenciálja miatt gazdasági súlya jóval nagyobb, mint amit pusztán a hektárszám alapján feltételeznénk. A magyar szőlészet egy tipikus közép-európai honos szőlőfajtaival, a furminttal büszkélkedhet, amely évszázadok óta jelen van a hazai szőlőművelésben. A fajta nemcsak a tokaji borászat szimbolikus alapja, hanem a magyar borászat gazdasági dinamikájának meghatározó szereplője is.

A történelmi kontextuson túl a furmint borászati képességeivel is kitűnik. A magas savtartalom, az ásványosság és az összetett gyümölcsös jegyek – különösen vulkanikus talajokon – olyan ízprofil eredményeznek, amely nemzetközi mércével mérve is különleges. A magyar borászat gazdasági helyzete az elmúlt évtizedekben dinamikus átalakuláson ment keresztül, amelyhez a furmint különböző borkészítési stílusokon keresztül alkalmazkodott, mind a hazai, mind a nemzetközi piacokon.

A tanulmány célja, hogy a történeti, szőlészeti–borászati, gazdasági és turisztikai szempontok együttes bemutatásával holisztikus képet adjon a furmint szerepéről a magyar borágazatban, és megalapozza a fajta gazdasági jelentőségét empirikusabb módon vizsgáló további kutatásokat.

2. Szakirodalmi áttekintés

A szakirodalmi áttekintés célja, hogy bemutassa a furmint fajtaához kapcsolódó főbb szőlészeti, borászati, gazdasági és turisztikai kutatási irányokat, és ezek között elhelyezze a jelen tanulmány leíró jellegű, gazdasági szemléletű megközelítését.

Szőlészeti és borászati kutatások

A Tarcali Kutatóintézet munkatársai az ismert furmint klónok tulajdonságait vizsgálták, különös tekintettel a prémium száraz borok készítésére való alkalmasságra (Kneip et al., 2023). Eredményeik rámutatnak arra, hogy a klónválasztás és a műveléstechnológia meghatározó a fajta minőségi potenciáljának kiaknázásában.

Lukácsy (2006) a furmint és a hárslevelű terméskorlátozására vonatkozó kísérleteket mutatta be, és egyértelműen kedvezőbb levélfelület–termésmennyiség arányt állapított meg. Ugyanakkor a must minőségének javulását és az évjáratok közötti különbségek csökkenthetőségét is hangsúlyozta. A bogyótömeg növekedése és a bor ásványi elem-tartalmának emelkedése a későbbiekben ismertett gazdasági értelmezés szempontjából is releváns, hiszen a minőségi paraméterek prémium árazást tehetnek lehetővé.

A hazai borágazatot bemutató, állami szervezetek által működtetett információs portál ismerteti a furmint fajta történetét, termőhelyeit, alaktanát, illetve betekintést nyújt a fajta gasztronómiában betöltött szerepébe is (Bor.hu, 2024). A Tokaji Borvidék Hegyközségi Tanácsának honlapja részletesen tárgyalja a furmint tokaji termesztési hátterét, a dűlők jellegzetességeit és a fajta szerepét a borvidék borkülönlegességeiben (Tokaji Borvidék Hegyközségi Tanácsa, 2024).

Terroir és geodiverzitás

A tokaji termőtalajok magas geodiverzifikáltsága és vulkanikus adottságai a furmint minőségi potenciáljának kulcs tényezői. Szepesi et al. (2017) a Tokaj Wine Region Historic Cultural Landscape geoturisztikai és földtani értékeire hívták fel a figyelmet, kiemelve, hogy a vulkanikus talajok és a geológiai változatosság a borok ásványosságán keresztül közvetlenül érzékelhető. Ebből gazdasági szempontból az következik, hogy a furmint – mint terroir-érzékeny fajta – különösen alkalmas a termőhelyi márkaépítésre és a prémium pozicionálásra.

Genetikai és fajtaválasztási szempontok

A furmint genetikai hátterét és rokonsági viszonyait tárgyaló munkák szintén fontos kiindulópontot jelentenek a fajta hosszú távú gazdasági szerepének megértéséhez. Robinson, Harding & Vouillamoz (2012) átfogó fajtaismereti kötete a furmintot a világ jelentős fehérborszőlői közé sorolja, részletesen ismertetve eredetét, elterjedését és stílusait. Kym, Nelgen & Puga (2023) a világ borvidékeinek fajtadiverzitását vizsgáló tanulmányukban – amelyet 2024-ben közöltek az IVES Technical Reviews felületén – szintén foglalkoznak a fajtaszerkezeti sajátosságokkal, ami közvetetten rámutat az autokton fajták, így a furmint stratégiai jelentőségére is.

Borturizmus, vidékfejlesztés és bor-gazdaságtan

A borral kapcsolatos gazdaságtani és üzleti kutatások nemzetközi bibliometriai áttekintése (Ruggeri, Corsi és Mazzocchi, 2024) több mint 3 200, 1990 és 2022 között publikált dokumentum alapján mutatja be a bor-gazdaságtan fő irányait. Eredményeik szerint a borturizmus, a márkaépítés és az értéklánc-szervezés kiemelt kutatási területek.

A tokaji borrhégy borturizmusának új tendenciáit Drotár & Kozma (2021) vizsgálták. Tanulmányukban rámutatnak az aszú mint domináns márka relatív szerepcsökkenésére, miközben a régió más borstílusai – köztük a száraz furmintok – egyre nagyobb figyelmet kapnak. A vidékfejlesztési támogatások felhasználása és a turisztikai kínálat szélesedése közvetetten erősíti a furmint szerepét is.

Az említett szakirodalom összességében megalapozza a jelen tanulmány leíró gazdasági elemzését: a fajta szőlészeti–borászati sajátosságai, terroir-kapcsolódása és turisztikai beágyazottsága mind olyan tényezők, amelyek a gazdasági jelentőség értékeléséhez is elengedhetetlenek.

3. Módszertan

A furmint szőlőfajta gazdasági szerepének átfogó megértéséhez sokoldalú megközelítésre van szükség. A tanulmány jellegét tekintve leíró (deskriptív) kutatás, amely elsősorban szekunder, nyilvánosan elérhető adatokra és a vonatkozó szakirodalomra támaszkodik.

A kutatás célja és kérdései

A vizsgálat fő célja annak feltárása, hogy a furmint milyen szerepet tölt be a magyar borászatban gazdasági szempontból, különös tekintettel:

- a termőterület nagyságára és területi koncentrációjára,
- a történeti–kulturális örökség és a borpiaci pozicionálás összefüggéseire,
- a borturizmushoz és vidékfejlesztéshez való kapcsolódásra,
- a fenntarthatósági és technológiai kihívásokra, amelyek a fajta hosszú távú versenyképességét befolyásolják.

Adatforrások és statisztikai háttér

A kvantitatív adatok elsődleges forrását a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) hivatalos statisztikái jelentik (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa, 2024), amelyek a magyarországi borszőlő-területek és azon belül a furmint termőterületének nagyságát tartalmazzák borvidéki bontásban. Ezen adatok alapján számszerűsíthető a furmint termesztési volumene, a fajta részesedése a teljes borszőlő-területből, valamint a borvidéki koncentráció.

A HNT-statisztikákat kiegészítik a bor.hu hivatalos információi, a Tokaji Borvidék Hegyközségi Tanácsának online forrásai, valamint a Tarcali Kutatóintézet szőlészeti vizsgálatai (Bor.hu, 2024; Tokaji Borvidék Hegyközségi Tanácsa, 2024; Kneip et al., 2023). Ezek elsősorban a fajta történetére, termőhelyi adottságaira és borászati sajátosságaira adnak leíró információt.

A gazdasági és üzleti összefüggések értelmezéséhez támaszkodik a tanulmány a borturizmusra, vidékgazdaságra és családi vállalkozásokra vonatkozó hazai és nemzetközi kutatásokra (pl. Drotár & Kozma, 2021; Tobak et al., 2018; Ruggeri et al., 2024), valamint az agrárszektor projektmenedzsmentjét és fenntarthatósági kérdéseit tárgyaló tanulmányokra (Nagy et al., 2009; Popp et al., 2013; Kovács et al., 2023; Harsányi et al., 2024).

Elemzési megközelítés és korlátok

A felhasznált kvantitatív adatok elemzése leíró statisztikai módszerekkel történt: a fajta termőterületének megoszlását, a koncentráció mértékét és a fajta részarányát a teljes borszőlő-területhez viszonyítva mutatjuk be. A többéves idősorokra épülő, dinamikus elemzés struktúráját az 1. táblázat kialakítása előkészíti, de a konkrét évek közötti változások részletes számszerű bemutatása a jelen cikk keretein túlmutat.

Módszertani korlátot jelent, hogy a furmint termesztésére, piaci részesedésére és jövedelmezőségére vonatkozó, egységes és részletes makrogazdasági adatok korlátozottan érhetők el. A bor gazdasági jelentőségének számszerűsítése a bevétel, foglalkoztatás vagy exportárbevétel szintjén speciális adatgyűjtést igényelne, amely a jelen tanulmányban még nem valósult meg. A bor érzékszervi megítélésének szubjektív jellege és a borturizmushoz kapcsolódó, nehezen számszerűsíthető spillover-hatások szintén óvatosságra intenek az általánosíthatóság tekintetében.

A cikk ezért deklaráltan egy, a meglévő statisztikákat és szakirodalmi eredményeket integráló, elméleti–deskriptív keretet kínál, amelyre a későbbi, empirikus, kvantitatív vizsgálatok építhetők.

4. Kutatási eredmények

Történeti és örökségi dimenzió

Elsődleges történeti források, kéziratok és feljegyzések már a 16. századtól dokumentálják a furmint jelenlétét a magyarországi szőlőültetvényekben. A fajta a híres Tokaji borvidéken találta meg igazi otthonát: a Tokaj-Hegyaljáról származó beszámolók kiemelik szerepét a legendás tokaji aszú készítésében. A furmint nemesrothadásra (*Botrytis cinerea*) való érzékenysége a borkülönlegességek előállításában kulcsfontosságú tényezővé vált.

A fajta a háborúk, a filoxeravész és a politikai-gazdasági rendszerváltások ellenére is fennmaradt, alkalmazkodva a változó termelési és piaci környezethez. A 20. század végén és a 21. század elején a hagyományos magyar szőlőfajták megőrzésére és újraélesztésére irányuló törekvések a furmintot a „visszatérés” egyik szimbólumává tették.

A furmint kulturális jelentőségét jól jelzi, hogy a főként furmintból készített aszúbort a magyar Himnusz is megemlíti, így a fajta nemcsak gazdasági, hanem identitásképző szerepet is betölt.

Következtetés: A furmint történeti beágyazottsága és kulturális súlya önmagában is jelentős immateriális gazdasági értéket hordoz, amely a borászat mellett a turizmusban és az országmárka-építésben is hasznosítható.

Termőterületi és piaci jelentőség

A HNT statisztikái alapján a furmint 3 485 hektáron van jelen a magyarországi 56 265 hektár borszőlő-területből, így a teljes termőterület több mint 6%-át adja (Hegyközségek Nemzeti Tanácsa, 2024). A fajta termőterülete erősen koncentrált: a tokaji borvidék részesedése kiemelkedő, míg más borvidékeken kisebb, de szakmailag fontos kiegészítő szerepet tölt be. A koncentráció egyrészt erősíti Tokaj specializációját, másrészt sérülékenységet is jelenthet, mivel a globális piacokon a borvidék és a fajta megítélése szorosan összekapcsolódik.

A furmint a magyar fehérbor-készítés egyik kulcsfajtája, különösen a prémium szegmensben. A magas minőségi potenciál – amelyet a szőlészeti kísérletek és a nemzetközi szakirodalom is alátámaszt (pl. Kneip et al., 2023; Robinson et al., 2012) – lehetővé teszi, hogy a fajta a hazai prémium fehérborok meghatározó alapanyaga legyen. A termőterület nagysága és a minőségi pozicionálás kombinációja teszi a furmintot gazdaságilag releváns, de mennyiségében mégis kezelhetően szűk kínálatú fajtává.

Következtetés: A furmint termőterületének kb. 6%-os részesedése és tokaji koncentrációja alapján a fajta egyszerre jelent országos szintű minőségi tartalékot és régiós specializációt, ami lehetőséget teremt a prémium pozicionálásra, ugyanakkor kockázatot is hordoz a túlzott koncentráció miatt.

Borturizmus, vidékfejlesztés és kapcsolódó ágazatok

A furmint gazdasági szerepe nem korlátozódik a szűken értelmezett borpiacra; szorosan kapcsolódik a borturizmushoz és a vidéki térségek fejlesztéséhez. Drotár & Kozma (2021) rámutattak, hogy a tokaji borrégióban az aszú domináns márkaként betöltött szerepe relatív csökkenést mutat, miközben a száraz furmintok és más borstílusok egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a borturisztikai kínálatban. A vidékfejlesztési támogatások, az infrastrukturális beruházások és a szolgáltatásfejlesztés mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a furmintot közvetítő borászatok komplex turisztikai élményt tudjanak nyújtani.

A szőlőtermesztésből származó bevételek elemzésekor figyelembe kell venni a családi gazdaságok jövedelmi helyzetét is. Nagy (2007) a különböző családtípusok várható jövedelmének elemzése során jelentős eltéréseket mutatott ki, ami releváns lehet a furmintot termelő családi vállalkozások jövedelmezőségének értékelésénél is. Tobak et al. (2018) sikeres nemzetközi és magyar családi vállalkozásokat vizsgálva azokat a tényezőket azonosították, amelyek a fenntarthatóságot és a hosszú távú sikert támogatják. Ezek az eredmények a furmint-termelésben is iránymutatóak lehetnek, hiszen a fajta termesztése gyakran kis- és közepes méretű, családi borászatokhoz kötődik.

Következtetés: A furmint szorosan kapcsolódik a borturizmushoz és a családi borászatok működéséhez, így gazdasági jelentősége túlmutat a szőlő- és boráron: foglalkoztatási, jövedelemelosztási és vidékfejlesztési szempontból is meghatározó.

Fenntarthatósági és technológiai kihívások

A furmint, mint minden szőlőfajta, érzékeny a klimatikus viszonyok kiszámíthatatlan alakulására. Magyarország kontinentális éghajlata hőmérséklet- és csapadékingadozásokhoz, akár tavaszi fagyokhoz vezethet, ami komoly kihívást jelent a szőlő fejlődése és a szüret optimális időzítése szempontjából. A fajta gombás betegségekre való érzékenysége miatt a naprakész növényvédelmi stratégiák elengedhetetlenek a termésbiztonság és a minőség fenntartásához.

A fenntartható szőlészeti gyakorlatok iránti igény további komplexitást ad a termesztésnek. Popp et al. (2013) rámutattak, hogy a bioenergia-termelés növekedése étel-, energia- és környezetbiztonsági kockázatokat hordozhat; ez a logika a szőlőtermesztésben is érvényes, ahol a fenntarthatóság és a gazdasági versenyképesség egyensúlya érzékeny kérdés. A furmint esetében a hozam optimalizálása a minőség megőrzése mellett különösen fontos: a lombkorona-kezelés és fűrtválogatás jól alkalmazható eszközök, de szakszerű menedzsmentet igényelnek.

Kovács et al. (2023) a VUCA (volatile, uncertain, complex, ambiguous) környezetben vizsgálták a fenntartható közlekedési rendszereket; analóg módon a mezőgazdaságban – így a szőlőtermesztésben – is egyre inkább szükség van adaptív, rugalmas gazdálkodási megoldásokra. Harsányi és munkatársai (2024) a gépi tanulás és a mélytanulás alkalmazhatóságát elemezték az agrárterületek CO₂-kibocsátásának előrejelzésében, ami hosszabb távon a szőlőtermesztés fenntarthatósági stratégiáinak tervezésében is felhasználható.

Következtetés: A furmint termesztése egyre inkább olyan komplex környezetben zajlik, ahol a klíma-, betegség- és fenntarthatósági kockázatok kezelése technológiai és menedzsment innovációt igényel; ennek hiánya hosszú távon a fajta gazdasági versenyképességét is veszélyeztetheti.

Borkészítési stílusok és minőségi pozicionálás

A furmint különlegessége, hogy a pezsgőkészítéstől kezdve a reduktív és hordóban érlelt száraz borokon át a késői szüretelésű tételekig, valamint a szamorodni és az aszú borkülönlegességekig rendkívül széles stílusspektrumot képes lefedni. A fajta aromavilága sokrétű: a fiatal, frissebb tételekben gyakoriak a zöldalma, körte és birs jegyei, míg az érettebb szőlőből készült borokban mézesebb, fűszeresebb karakter dominál. A magas savtartalom a furmint egyik legfontosabb erénye, amely a száraz és az édes borokban egyaránt gerincet ad a szerkezetnek, és jó érlelhetőséget biztosít.

A furmint különösen jól közvetíti az ásványosságot és a talajhatást, ami a vulkanikus borvidékeken – mint Tokaj vagy Somló – a terroir egyik legfontosabb hordozójává teszi.

Gazdasági szempontból ez a „terroir-érzékenység” lehetővé teszi a dűlőszelektált, prémium árkategóriájú borok pozicionálását.

Ugyanakkor a fajta magas polifenol-tartalma és rothadásra való hajlama kettős élű fegyver: az édes borok esetében hozzájárul a komplexitáshoz, a száraz boroknál viszont kesernyés, tapadós jegyek formájában jelenhet meg, ami a kevésbé edukált fogyasztók számára kihívást jelenthet. A korai rothadás bizonyos időjárási feltételek mellett jelentős termés kiesést okozhat, a válogatott szüret pedig növeli a termelési költségeket.

Következtetés: A furmint szőlészeti és borászati sokoldalúsága egyedülálló piaci lehetőséget teremt, ugyanakkor a fenolos összetétel és a rothadási kockázatok miatt magas szakmai felkészültséget és célzott piaci edukációt igényel; ezek hiányában a fajta gazdasági potenciálja nem aknázható ki teljes mértékben.

5. Következtetések és javaslatok

A furmint mint autokton magyar szőlőfajta a hazai borszőlő-terület több mint 6%-át adja, miközben termőterülete döntően a Tokaji borvidéken koncentrálódik. Ez erősíti a régió fajtaspecializációját, de növeli a koncentrációból eredő kockázatokat is.

Történeti–kulturális jelentősége – különösen a tokaji aszú kapcsán –, terroir-érzékenysége és széles borkészítési stíluspalettája révén a furmint a magyar prémium fehérbor-kategória egyik kulcsfajtája. A fajta gazdasági értékét így nem csupán a mennyiségi mutatók, hanem az immateriális, márka- és imázsjellegű tényezők is meghatározzák.

A furmint jelentős szerepet játszik a borturizmusban és a vidéki gazdaságban: a családi borászatok számára egyszerre kínál piaci kitörési lehetőséget és jelent magas szakmai, menedzsment- és beruházási igényeket. A vidékfejlesztési támogatások és a turisztikai fejlesztések multiplikátor-hatása a fajta közvetítésén keresztül érvényesül.

A klímaváltozás, a betegségek, a fenolos összetétel miatti érzékenység és a termelési költségeket növelő technológiai igények együttesen jelentős kockázatot hordoznak. A furmint hosszú távú gazdasági versenyképessége csak akkor biztosítható, ha a termelők képesek adaptív, fenntartható szőlészeti–borászati gyakorlatok bevezetésére.

A fajta gazdasági jelentőségének empirikus, számszerű vizsgálata jelenleg adathiányokba ütközik. Egy átfogó, a termőterület, termésmennyiség, értékesítési csatornák, export, foglalkoztatás és turisztikai bevételek adatain alapuló rendszeres adatgyűjtés szükséges ahhoz, hogy a furmint szerepe a magyar gazdaságban pontosabban mérhető legyen.

A furmint rendkívül komplex gazdasági szerepét a jelenleg rendelkezésre álló makrogazdasági adatok csak korlátozottan tükrözik. Ennek fényében a további kutatás és szakpolitikai gondolkodás több irányban is indokolt:

– Statisztikai adatgyűjtés és idősoros elemzés:

A bortermelők kötelező adatszolgáltatására építve célszerű olyan egységes adatbázist kialakítani, amely a furmint országos és regionális termelési értékét (terület, hozam, árbevétel) is tartalmazza. Különösen fontos lenne a külföldi értékesítés volumenének és értékének nyomon követése.

– A furminttal foglalkozó borászatok körének feltérképezése:

A fajta gazdasági súlyának pontosabb megértéséhez szükséges a furminttal dolgozó magyar borászatok teljes körének beazonosítása, és – anonim módon – termelési, értékesítési és foglalkoztatási adatainak aggregált elemzése. Ez alapot adna a fajtaspecifikus támogatási vagy fejlesztéspolitikai eszközök megalapozásához.

– Nemzetközi versenyeredmények és piaci hatásuk vizsgálata:

A nemzetközi borversenyeken elért eredmények, díjak és elismerések, valamint ezek piaci árazásra, értékesítési volumenre és márkaismertségre gyakorolt hatása fontos visszajelzést jelent a furmint nemzetközi pozicionálása szempontjából. E kapcsolat empirikus vizsgálata segíthet megérteni, hogy a minőségi elismerések milyen mértékben konvertálhatók gazdasági sikerbe.

– Fogyasztói magatartás és piaci edukáció:

A furmint komplex aromatikája és struktúrája – különösen a száraz borok esetében – az átlagfogyasztó számára magyarázatra szorulhat. Indokolt a fajta fogyasztásával kapcsolatos

hazai és nemzetközi piaci trendek, fogyasztói preferenciák és edukációs igények vizsgálata, valamint az exportot és a belföldi értékesítést érintő szabályozások, korlátok feltárása.

– Foglalkoztatás, turizmus és kapcsolódó ágazatok vizsgálata:

Specifikus elemzésekre van szükség a furmint-termelés gazdasági hozzájárulásának megértéséhez, ha a közvetlen szőlészeti–borászati tevékenységen túl a foglalkoztatást, a borturizmust, a vendéglátást és a kapcsolódó szolgáltatásokat is figyelembe vesszük. A borturizmus szerepe különösen fontos az érintett régiók gazdasági növekedésében és imázsának erősítésében.

– Technológiai innovációk és fenntarthatóság:

A szőlészeti és borászati technológiai innovációk – beleértve a precíziós szőlőtermesztést, a környezettudatos növényvédelmet és a klímaadaptációs megoldásokat – hatásának vizsgálata segíthet felmérni, hogy a furmint-termelés milyen feltételek mellett maradhat hosszú távon gazdaságilag életképes és fenntartható.

E javaslatok megvalósítása lehetőséget teremtene arra, hogy a furmint termesztésének gazdasági teljesítményét más magyarországi és nemzetközi szőlőfajtákkal összehasonlítsuk, és megalapozott döntéseket hozzunk a fajta jövőjét érintő agrár-, vidékfejlesztési és ágazati stratégiákban. A specifikus adatok rendelkezésre állása esetén a termelők célzott szakmai és pénzügyi ösztönzőkkel motiválhatók a fajta telepítésére, korszerűsítésére vagy – adott esetben – cseréjére, ami generációkra meghatározhatja egy-egy szőlőparcella, vállalkozás, borrégió és végső soron az ország borágazatának gazdasági potenciálját.

Irodalomjegyzék

- [1] Drotár, N. & Kozma, G. (2021). New tendencies in wine tourism in Tokaj wine region (Hungary): The decreasing role of tokaji aszú as a dominant brand. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 34(1), 197–201. <https://doi.org/10.30892/gtg.34126-637>
- [2] Harsányi, E., Mirzaei, M., Arshad, S. et al. (2024). Assessment of Advanced Machine and Deep Learning Approaches for Predicting CO2 Emissions from Agricultural Lands: Insights Across Diverse Agroclimatic Zones. *Earth Syst Environ*. <https://doi.org/10.1007/s41748-024-00424-x>
- [3] <https://bor.hu/szolofajtak/fehershazlo-fajtak-feherbor-stilusok/furmint> (utolsó letöltés: 2024.04.16.)
- [4] <https://tokajiborvidek.hu/index.html#header2-5> (utolsó letöltés: 2024.04.16.)
- [5] <https://hnt.hu> (utolsó letöltés: 2025.12.10.)
- [6] Kneip, A., Varga, L., Balling, P., Kállai, Z., Kovács, T., Sipiczki, M. & Molnár, P. (2023). Evaluation of Furmint clones in the Tokaj Wine Region. *IVES Conference Series, ICGWS 2023*.
- [7] Kovács, T., Nábrádi, A., Tóth, S., Huzsvai, L., Nagy, A., & Bittner, B. (2023). Sustainable Public Transportation in a Volatile, Uncertain, Complex, and Ambiguous (VUCA) Age. *Sustainability*, 15(21), 15310. <https://doi.org/10.3390/su152115310>
- [8] Kym, A., Nelgen, S. & Puga, G. (2023). Varietal Distinctiveness of World's Wine Regions: An Updated Empirical Picture, WERC Wine Brief No. 45, March 2023. Published in six languages in *IVES Technical Reviews*, March 2024. <https://doi.org/10.20870/IVES-TR.2024.8055>
- [9] Lukácsy, Gy. (2006). A fürtrikítás idejének és mértékének hatása a Furmint és Hárslevelű fajták vegetatív és generatív teljesítményére Tokaj-Hegyalján.
- [10] Nagy, A. S. (2007). Analysis of the expected income of several family types. *Applied Studies in Agribusiness and Commerce*, 1(1), 49–51. <https://doi.org/10.19041/APSTRACT/2007/1/6>
- [11] Nagy, A. Sz., Fenyves, V. & Nábrádi, A. (2009). Project management systems in agriculture in the northern great plain region of Hungary. In: *Proceedings of the 44th Croatian and 4th International Symposium on Agriculture*, pp. 223–226. ISBN 978-953-6331-67-3
- [12] Popp, J., Harangi-Rákos, M., Pető, K. & Nagy, A. (2013). Bioenergy: Risks to food-, energy- and environmental security. *Applied Studies in Agribusiness and Commerce*, 7(4–5), 121–130. <https://doi.org/10.19041/APSTRACT/2013/4-5/17>
- [13] Robinson, J., Harding, J. & Vouillamoz, J. (2012). *Wine Grapes. A complete guide to 1,368 vine varieties, including their origins and flavours*.
- [14] Ruggeri, G., Corsi, S. & Mazzocchi, C. (2024). A bibliometric analysis of wine economics and business research: insights, trends, and future directions. *International Journal of Wine Business Research*, 36(1), 14–39. <https://doi.org/10.1108/IJWBR-06-2023-0032>
- [15] Szepesi, J., Harangi, S. & Ésik, Z. (2017). Volcanic Geoheritage and Geotourism Perspectives in Hungary: a Case of an UNESCO World Heritage Site, Tokaj Wine Region Historic Cultural Landscape, Hungary. *Geoheritage*, 9, 329–349. <https://doi.org/10.1007/s12371-016-0205-0>
- [16] Tobak, J., Nábrádi, A. & Nagy, A. S. (2018). Successful International and Hungarian Family Businesses. *International Journal of Engineering and Management Sciences*, 3(3), 280–287. <https://doi.org/10.21791/IJEMS.2018.3.23>